

2026

4/5-06 # 803

1/6

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים

אלימות במשפחה בראיה רב מימדית

ד"ר דניאלה שבאר שפירא, עו"ד ולרי זילכה

מועד ב' 21/3/06

1. משך הבחינה שלוש שעות.
2. יש לענות על השאלה מפרק א' (70 נקודות) ועל שאלה אחת מפרק ב' (30 נקודות).
3. מותר להיעזר בכל חומר עזר.
4. נא לכתוב רק בצד אחד של הדף.
5. נא לענות רק על מה שרלוונטי לשאלה!!!
6. שימו לב להגבלת המקום בכל שאלה.
7. בהצלחה.

פרק א' – ענה/י על השאלה הבאה:

שאלה מס' 1

יואב ויסמין הכירו לפני 12 שנים כשהיו בני 18. יואב עבד בעבודות מזדמנות ולא הצליח להתמיד במקום עבודה קבוע. יסמין עבדה כמטפלת במשפחתו. למן תחילת הקשר נהג יואב לומר: "את הדבר הכי טוב שקרה לי, את הפיצוי על כל החיים שלי עד היום". יסמין זיהתה את הקושי של יואב וניסתה לסייע לו להשיג עבודה, לשפר את התנאים ולהסתדר עם הממונים.

מערכת היחסים אופיינה בעליות וירידות, תקופות של קירבה גדולה ותקופות של משבר והתרחקות. יואב שהיה קשור ליסמין, ביקש את קרבתה כל העת וחש פגוע ועזוב כאשר היתה עושה דברים בלעדיו או נפגשת עם חברות. לעיתים כאשר היה מבקש ממנה להימנע מלצאת ולא נענה, היה מתפרץ. הוא נהג לצעוק על יסמין, לקלל אותה, לשבור חפצים בבית ולהטיח בה האשמות שונות. יסמין פחדה מהתקפותיו, אך כיוון שמעולם לא הרים עליה יד, ניסתה לשדל אותו, להרגיעו ולפייסו. היא הרגישה שהוא נפגע ומקנא בה כי אין לו חברים קרובים אתם הוא יכול לבלות בעצמו.

במהלך השנים נולדו לבני הזוג שני ילדים. תקופות ההריון היו קשות ליסמין והן זכורות לה כתקופות של מתח עז, ריבים בלתי פוסקים והתקפות יום יומיות. כבר למן ההריון הראשון החלה יסמין "לגלגל את המחשבה" שהיא צריכה לעזוב את יואב. היא חשה כי למרות אהבתה, אינה יכולה עוד לחיות ולגדל ילדים תחת ביקורתו המתמדת, הערותיו על המראה שלה, ועל האופן בו גידלה את הילדים. יתרה מכך, הוא לחץ עליה להפסיק לעבוד ולהתמסר לגידול הילדים ולמשק הבית. היא חשה כי יכולתה לעמוד בלחציו, פוחתת, אך חששה להפסיק לעבוד כיוון שהוא לא עבד באופן רציף ועקבי.

לאחר הלידה השניה החליטה יסמין לעזוב את הבית. היא שכרה לעצמה דירה בעיר מגוריהם והחלה לחיות חיים עצמאיים. למרות החלטתה לעזוב, לא האמינה כי תוכל להיות ללא יואב, ויתרה מכך, חשה שהניתוק אינו טוב לילדים. היא אהבה אותו וקיוותה כי בעזיבתה תגרום לו להרהר ביחסים ולהשתנות. התקופה שלאחר הפרידה היתה תקופה רגועה. יסמין המשיכה להתגורר בדירתה השכורה ויואב התגורר אצל הוריו. הוא עבד, נתן ליסמין כסף במזומן ונהג לבקר את הילדים מספר פעמים בשבוע.

נוכחותו של יואב, בשעות הרבות שבילה בביתה של יסמין, עוררו בו את התקווה שתקבלו שוב, וכאשר סירבה, חזרו התקפות הזעם וכך גם איומיו. הוא חזר להטריד אותה בעבודה, לקלל אותה ברחוב, לצעוק עליה בביתה ולכפות את נוכחותו בביקורים יומיומיים בביתה. הוא הפסיק לשלם את מעט הכסף שהעביר לה, והיא לא העזה לתבוע ממנו מזונות.

יסמין חשה חסרת אונים לנוכח המצב, היא הבינה שהמצב פוגע בילדים ומערער את שגרת חייה, אך לא ידעה מה לעשות.

1. הסברו את מערכת היחסים במושגי אחת התיאוריות המסבירות אלימות. הציעו ביקורת על ההסבר שנתתם בעזרת שימוש בפרספקטיבה תאורטית אחרת. (עד 2 עמודים - 12 נק').
2. מה מאפיין את יסמין ויואב כמשפחה הסובלת מאלימות ומה מאפיין את מערכת היחסים ביניהם? (עד 3 עמודים - 23 נק').
3. מהם הכלים האזרחיים בהם יסמין יכולה להשתמש על מנת להרחיק את יואב ממנה, מביתה ומילדיה? תארו את הכלים השונים ואת גדר הספקות בשימוש בהם. (עד 3 עמודים - 20 נק').
4. האם יסמין יכולה להיעזר בחוק למניעת אלימות במשפחה לצורך קבלת מזונות? (עד עמוד - 5 נק').
5. הניחו כי יסמין הגישה תלונה במשטרה על הטרדות ואיומים. את/ה הקצינה החוקרת, מהן אפשרויות הטיפול העומדות לרשותך, ובמה תבחר/י על מנת לסייע ליסמין (עד עמוד וחצי - 10 נק').

פרק ב' – ענה/י על אחת משתי השאלות הבאות:

שאלה מס' 2

יש הטוענים כי העובדה שיש צורך ב"הסכמה" לגט, מקשה על נשים מוכות לצאת ממעגל האלימות.

1. כיצד ובמה הצורך ב"הסכמה" לגט הופכת לסוג של אלימות בתוך מערכת היחסים? בתשובה התייחסו לידוע לנו על עולמם הרגשי של גברים אלימים. (עד 2 עמ' - 15 נק').
2. אילו כלים משפטיים יש בידי האשה המוכה "ללחוץ" על הבעל ליתן גט, והאם כלים אילו מועילים לדעתכם? (עד עמוד וחצי - 15 נק').

שאלה מס' 3

שולה ואבי הינם הורים החיים בנפרד, אך מפעם לפעם חוזרים זה לזו שוב. כל פרידה מלווה בארועי אלימות בבית, וכל פיוס נעשה תוך הבטחה לעתיד משותף טוב יותר. לבני הזוג 4 ילדים בני : 4, 6, 10 ו-14.

הילדים כולם סובלים מבעיות התנהגותיות. לעיתים, כשהאב עוזב את הבית, הם מבקשים לעבור לגור עמו, ולאחר שבוע, הם מחליטים כי הם אינם רוצים לראות אותו יותר לעולם. בפעמים אחרות, הילדים שמחים שהאב עוזב, ולאחר תקופה מחליטים כי הם מאוד מתגעגעים אליו.

הילדים כועסים על האם ומאשימים אותה, אבל גם מטפלים בה ולוקחים אחריות על הבית, במיוחד 2 האחים הגדולים.

1. הסבירו את מצב והתנהגות הילדים בתיאור המקרה תוך שימוש בשני מושגים המתארים דפוסים מאפיינים של ילדים חשופים לאלימות, ובמודל תיאורטי אחד (מתוך חומר הקריאה) המסביר את הקשר בין חשיפה לאלימות וקשיים ובעיות של ילדים (עד 2 עמודים - 15 נק').

2. שכנה המתגוררת בבנין שומעת שוב ושוב את הצעקות הבוקעות מן הבית. האם לשכנה חובת דיווח כלשהי בהגנה על הילדים? (עד 2 עמודים - 15 נק').

בהצלחה!